

PRAKTIČNE METODE EVANGELIZACIJE NEEVANGELIZIRANIH KRŠTENIKA U NAŠOJ CRKVI

DANIJEL LABAŠ

Ovaj moj koreferat bit će — radi kratkoće vremena — samo letimični pregled evangelizicijske djelatnosti, koja je u našoj Crkvi veoma raznovrsna i složena, jer su i prilike složene i raznovrsne. Za bolje razumijevanje iznijet ću na početku razdiobu navjestiteljske službe Crkve, kako je donosi Katehetski direktorij (t. 17):

1. Najprije postoji oblik, koji se naziva evangelizacija ili misijsko propovijedanje, a svrha mu je zazvati prvi čin vjere, kojim ljudi prianjaju uz riječ Božju.
2. Zatim slijedi katehetski oblik poduke, koji ide za tim, da vjera u ljudima preko poučavanja postane živa i djelotvorna.
3. Onda imamo liturgijski oblik naviještanja unutar liturgijskog, osobito euharistijskog slavlja (na pr. homilija).
4. Napokon dolazi teološki oblik, odnosno sustavno raspravljanje i znanstveno istraživanje istinâ vjere.

Svi se ovi oblici međusobno isprepliću i povezuju, i zbog toga ih je u praksi teže dijeliti.

Na ovu našu temu spadaju prva dva oblika: evangelizacija i katehizacija, jer se i u njoj zbiva počesto prvi navještaj vjere krštenicima.

- A) U prvom dijelu zadržat ćemo se na katehizaciji, jer je ona kod nas redovito, masovni i tradicionalni oblik naviještanja vjere krštenoj djeci. Osim toga teško je razlučiti, kada je katehizacija (djece, mladih i ostalih) buđenje prvog čina vjere, a kada je razvijanje vjere do punine i zrelosti. Da bi katehetska djelatnost imala ploda, ona mora imati elemente evangelizacijskog buđenja vjere, mora voditi k pravoj inicijaciji — t. j. k uvođenju krštenika u otajstvo života s Kristom i Crkvom.

Za uspješnu evangelizaciju djece presudnu ulogu ima ambijent, zajednica, u kojoj dijete živi. U pastoralnoj praksi zamjećuju se stupnjevi prirodnog zajedništva, koji ujedno otkrivaju i probleme, na koje nailazi osnovna praktična metoda evangelizacije djece.

1. Prvo mjesto živog prenošenja vjere jest obitelj. Stoga i nema uspješne kateheze djece bez katehizacije odraslih. Vjera kao život prenosi se u

zajednici. U gradovima i radničkim središtima djeca su često povjerenja bakama i djedovima, pa su i oni tada prvi navjestitelji vjere.

2. Drugo važno razdoblje jest početak školovanja do puberteta. Tu kod djece dolazi i »prva kriza vjere«. U razrednoj zajednici dijete doživljava svoju socijalizaciju, donekle se poistovjećuje s grupom kolega. Društvenu dimenziju i vrijednost vjere doživjet će u vjeronaučnoj zajednici ili u manjoj grupi s kojom polazi vjeronauk.
3. Treće razdoblje započinje s pubertetom. Učenici se odjeljuju od obitelji, zatvaraju se u sebe, razvija im se kritičko mišljenje. I ovdje je prijateljska grupa važna za prijelaz iz djetinjice u mladenačku vjeru.
4. Četvrto razdoblje nastupa oko 17. godine, nešto prije ili nešto kasnije, kad se kod mladih formira nazor na svijet i njihovo životno opredjeljenje. Tu se obično događa i obraćenje — svjesnije prihvaćanje vjere ili praktično zanemarivanje i spuštanje na razinu indiferentnosti. — I tako nam često iskustvo govori, da katehizacija prvopričesnika i krizmanika, i učenika osmoljetke — ne uvodi mlade u življe zajedništvo života s Crkvom, nego sprema isti kvalitet vjernika, kao što su i njihovi stariji, s tom razlikom, da ih mnogi drugi utjecaji kao sekularizacija, potrošački mentalitet, indiferentizam i ateizam, odvođe još dalje od Crkve.

B. Metode katehetske djelatnosti kod nas su veoma različite. U većini biskupija ne postoji katehetski plan ni za osmoljetku ni za mlade. Vjeroučitelji i katehistice pridržavaju se tako većinom metode, koju im nuđaju udžbenici, za koje su se odlučili. Koji se priručnici u kojem kraju više upotrebljavaju, teško je istražiti. Uz klasične katekizme i metode poznati su nam svima noviji pokušaji:

- Priručnici za VII. i VIII. razred, što ih je izdao Stanko Weissgerber.
- Priručnici dr Jurja Pavića.
- Novi katekizmi, što ih je priredila i priređuje Pastoralna služba KS.
- Vjeronaučna olimijada i katehetska djelatnost Malog Koncila.
- Novi pokušaji rada sa srednjoškolicima i studentima u Zagrebu, Splitu, Ljubljani i u drugim gradovima i mjestima.

Za uvođenje mladih u zajedništvo Crkve zapaža se u pastoralnoj praksi važnost malih zajednica ministranata, pjevača, čitača. Zatim pjevački zborovi, suradničke grupe i bazične zajednice.

II) Međutim sam naslov ovog koreferata daje naslutiti, da se prvo misli na evangelizaciju u užem smislu riječi, tj. na naviještanje Evanđelja s ciljem, da se probudi prva vjera u Isusa Krista živog i Uskrsnulog, i to kod odraslih, koji su nekršteni ili su samo kršteni, a nisu poučeni. S tim u vezi jest i pitanje katekumenata i sprovođenje u praksu novog Reda pristupa odraslih u kršćanstvo.

Praktične metode evangelizacije odraslih možemo poredati prema razlozima zbog kojih oni dolaze k Crkvi. Motivi su tu različiti, pa su i praktični postupci različiti.

1. Najčešći motiv primanja sakramenata jest radi crkvenog vjenčanja, a manje je tu neka želja, da kandidat upozna Krista, da se približi Crkvi i da započne kršćanski život. To je donekle u praksi i razumljivo, jer je u Crkvi bilo vidljivije dijeljenje sakramenata od samog naviještanja i pronošnja Kristove poruke. Stoga i ovi kandidati žele, da se to u što kraćem roku završi. Obično se javljaju pojedinačno i uvijek im se žuri. Rezultati su ove evangelizacije veoma skromni. To je iskustvo gotovo svih pastoralnih svećenika i u seoskim, prigradskim, gradskim ili turističkim sredinama. Ovi pripadnici — osobito u velikim gradovima — dolaze iz anonimnosti — obave pripravu, nešto prihvate, možda i dožive prvotno obraćenje — no ponovno se vraćaju anonimnosti. Većina ih zadrži prijateljsku vezu sa svećenikom ili sestrom katehisticom, koji su ih spremali. Doći će još krstiti djecu, slat će ih možda na vjeronauk, ako ne bude većih zapreka, ali više od toga teško se postizava.

Razlog uspjehu mnogi vide u tome, što je većina kršćana indiferentna. I ovi pojedinci teško se mogu izdignuti iznad prosječnosti većine naših kršćana. — Često je i to razlog, zašto i oni žele primiti sakramente: da bi naime bili kao i drugi.

Mnogi pastoralni svećenici ne pomiruje se s time i traže nove puteve i metode. Postoje novi pokušaji, da se pojedini kandidati pomalo povezuju u male grupe i zajednice, da ih se uključi u katekumenat, koji započinje prije vjenčanja, ali se nastavlja i poslije sklapanja ženidbe. — Još i više od toga. Zamjećuje se, da većina naših zaručnika nije dovoljno evangelizirana i nije prošla pravu inicijaciju u kršćanstvo. Tako da poneki svećenici u pastvi razmišljaju o uvođenju katekumenata za sve zaručnike. Tu postoje velike teškoće i problemi, no stvarnost dosadašnjeg neuspjeha navodi nas na nova razmišljanja, na nova traženja i nove pokušaje. — Razumljivo je, da se postavlja i pitanje stvaranja takvih zajednica, kojima bi se ovi kandidati mogli priključiti.

2. Drugi motiv za pristup Crkvi kod nekih jest jedno životno traženje, osmišljenje života. Poticaj za ovo može biti neki osobiti doživljaj, susret ili događaj. S ovima svećenici u pastvi uspijevaju nešto više. Priprava može biti temeljitija, traženje je autentičnije. Obično ih svećenici priključuju malim skupinama, zajednicama mladih ili liturgijskoj zajednici.
3. Treći motiv — nekome može biti i želja biti s prijateljem kršćaninom, biti u manjoj zajednici, u suradničkom ili pjevačkom zboru. Kod ovih već postoji temelj zajedništva i stoga je navještaj, evangelizacija nešto lakša i uspješnija.
4. Četvrto: U pojedinim centrima i gradovima (Zagreb, Ljubljana, Split, i Rijeka pokušali su kandidate za primanje sakramenta okupiti u jednoj specijalnoj grupi iz jednog dijela grada ili iz čitavog područja. Za razliku od vjeronaučnih zajednica, ove su grupe imale katekumenski značaj, u kojem je bilo:

- prenošenje nauke — navještaj vjere,
- otkriće vrijednosti molitve, osobito zajedničke
- zajedništvo liturgije
- neko zajedništvo života, apostolata i karitativnog djelovanja.

U vezi s evangelizacijom još je jedno važno pitanje: Koji su momenti, u kojima se događa prvi poticaj i prva želja za traženje vjere. Ovi uvjeti spadali bi u predevangelizaciju. Teško ih je uočiti, no ipak se neki mogu navesti:

1. Svjedočanstvo života kod vjernika.
2. Karitativna djelatnost.
3. Prigodni skupovi, na kojima uz vjernike ima i simpatizera i onih koji nemaju vjere, npr. kod vjenčanja, krštenja i sprovoda.
4. Znatnu ulogu ima i vjerski tisak: novine, knjige, časopisi.
5. Cjelokupna prisutnost Crkve.

Zaključak: O čitavoj evangelizacijskoj i katehetskoj djelatnosti nemamo iskustvenih uspjeha i nismo zadovoljni. Kao da nam čitava stvarnost govori, da nešto treba mijenjati. Nije li to možda potreba svijesti: da smo prvotno pozvani navijestiti vjeru.

Što bi trebali učiniti, da više uspijemo? To je pitanje našeg traženja...

— Možda proživljenost vjere, koja uz znanje prenosi i iskustvo? — Ili okupljanje zajednica, koje će primiti nove. Ili uvođenje katekumena...??

— Svakako rad u grupama nastaviti će s traženjem i donijeti vjerojatno nova osvjetljenja.